

Голубов В.В.,

здобувач наукової лабораторії з проблем досудового розслідування ННІ № 1
Національної академії внутрішніх справ

Громадська безпека як об'єкт злочинів, предметом яких є зброя, бойові припаси, вибухові речовини та вибухові пристрої

Розуміння громадської безпеки як родового об'єкта злочинів достатньо змістовно й повно висвітлювали в своїх працях В.І. Антипов, В.І. Борисов, М.С. Грінберг, Д.В. Зеркалов, В.О. Навроцький, В.П. Тихий та ін., але, незважаючи на багаторазові дослідження вказаного поняття, до сьогодні однозначного визначення громадської безпеки як родового об'єкта злочинів, предметом яких є зброя, бойові припаси, вибухові речовини та вибухові пристрої, не вироблено.

В науковій літературі громадську безпеку розглядають як систему заходів і умов, що забезпечують нормальне функціонування підприємств, установ і організацій, а також спокій громадян [1, с. 291]; як об'єктивний стан і суб'єктивне почуття суспільства захищеності від небезпек, в тому числі – і почуття громадського спокою та як безпеку від предметів підвищеної небезпеки (вогнь, вибухові, радіоактивні, піротехнічні, легкозаймисті речовини, вогнепальна і холодна зброя, бойові припаси) [2, с. 95]; як сукупність суспільних відносин, що забезпечують захист життя і здоров'я невизначеної кількості людей і безпечного використання джерел підвищеної небезпеки [3, с. 287]; як сукупність суспільних відносин, заснованих на нормативних розпорядженнях і охоронюваних КК положеннях, що забезпечують охорону життя і здоров'я громадян, збереження майна, нормальну діяльність підприємств, організацій та установ при проведенні загальнонебезпечних робіт, при використанні предметів як підвищеної небезпеки так і інших предметів, що становлять загрозу для людини та суспільства [4, с. 25]; як сукупність охоронюваних нормами кримінального права суспільних відносин, які складаються для убезпечення невизначеного кола осіб та право охоронюваних інтересів від спричинення насильницької шкоди предметами та видами діяльності, які становлять підвищену небезпеку для оточуючих [5, с. 11]; як внутрішній стан речей у певному суспільстві, коли кожен його представник має право і може як самостійно, так і за допомогою держави реалізовувати конституційні, природні та інші права і свободи за умови чинників, що впливають з діяльності інших членів суспільства, зважаючи на їх спільне суспільне життя, що перешкоджали б йому це робити, шкодили б його законним інтересам і ставили б їх під загрозу своїм існуванням чи проявам [6, с. 6]; як безпеку від джерел підвищеної небезпеки, в тому числі зброї, предметів, що становлять підвищену небезпеку для оточення [7, с. 706–707]; як суспільні відносини, спрямовані на забезпечення безпеки у сфері поведінки з джерелами підвищеної небезпеки: злочинних угруповань, терористичних загроз, предметів, що становлять підвищену небезпеку для оточення, вогню [8, с. 88].

З огляду на вищевказане, найбільш повним і досконалим є визначення громадської безпеки як безпеки від впливу джерел підвищеної небезпеки, а саме: злочинних організацій, терористичних груп та інших злочинних об'єднань, зброї, предметів, що становлять підвищену небезпеку для оточення, вогню [9, с. 579].

Зміст громадської безпеки, як родового об'єкту злочинів проти громадської безпеки, предметом яких є зброя, бойові припаси, вибухові речовини та вибухові пристрої, визначається характером загальнонебезпечних джерел (зброї, бойових припасів, вибухових речовин та вибухових пристроїв) та колом благ, яким загальнонебезпечними джерелами може бути заподіяна шкода. Руйнівні можливості джерел підвищеної небезпеки обумовлюють постійну потребу в гарантуванні безпеки суспільства, яка полягає у стані захищеності суспільства від загроз джерел підвищеної загальної небезпеки [10, с. 3]. Разом з тим, варто пам'ятати, що громадська безпека тісно пов'язана із суспільними відносинами, які стосуються джерел загальної небезпеки, саме з метою подальшого забезпечення охорони життя і здоров'я громадян, матеріальних та інших цінностей.

Тому правильною є позиція, що родовим об'єктом злочинів проти громадської безпеки, предметом яких є зброя, бойові припаси, вибухові речовини та вибухові пристрої, є суспільні відносини, спрямовані на забезпечення безпеки у сфері поведінки з окремими джерелами підвищеної небезпеки (зброєю, бойовими припасами, вибуховими речовинами, вибуховими пристроями).

Список використаних джерел

1. Кримінальне право України. Загальна частина : [підруч. для студ. юрид. вузів і фак.] / Г.В. Андрусів, П.П. Андрушко, В.В. Бенківський та ін.; [за ред. П.С. Матишевського, П.П. Андрушка, С.Д. Шапченка]. Київ: Юрінком Інтер, 1997. 506 с.
2. Тихий В.П. Громадська безпека та деякі особливості складів злочинів проти неї // Законодавство України. Науково-практичні коментарі. 2004. № 4. С. 94–99
3. Коржанський М.Й. Уголовне право України. Частина загальна : [курс лекцій]. Київ : Наукова думка та Українська видавнича група, 1996. 336 с.

4. Даньшин И.Н. Общественная безопасность и система преступлений, посягающих на нее // Проблемы відповідальності за злочини проти громадської безпеки за новим Кримінальним кодексом України : Матер. міжнар. наук.-практ. семінару 1-2 жовт. 2003 р. Харків: Східно-регіональний центр гуманітарно-освітніх ініціатив, 2003. С. 25–28.
5. Навроцький В. Злочини проти громадської безпеки, громадського порядку та народного здоров'я : лекції для студентів юридичного факультету. Львів, 1997. 26 с.
6. Іваненко І.В. Бандитизм: кримінологічне та кримінально-правове дослідження: автореф. дис... канд. юрид. наук: 12.00.08. Одеса, 2003. 19 с.
7. Кримінальний кодекс України: Науково-практичний коментар / За заг. ред. В.В. Сташиса, В.Я. Тація. Київ: Ін Юре, 2003. С. 706-707.
8. Соколовський В.Л. Громадська безпека як об'єкт злочину: дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.08 / Нац. акад. внутр. справ. Київ, 2017. – 232 с.
9. Кримінальний кодекс України: Науково-практичний коментар / за заг. ред. О.М. Джужі, А.В. Савченка, В.В. Чернея. Київ: Юрінком Інтер, 2016. 1064 с.
10. Тихий В.П. Злочини проти суспільної (загальної) безпеки: Конспект лекцій. Харків, 1996. 69 с.